

2020

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
1. Ś. NOWY ROK BOŻEJ RODZ. MARYI 2. C. Grzegorza, Bazylego 3. P. Danuty, Zdzisława 4. S. Anieli, Eugeniusza 5. N. Szymona, Edwarda 6. P. OBJAWIENIE PAŃSKIE Kacpra, Melchiora, Baltazara 7. W. Juliana, Lucjana 8. Ś. Seweryna, Teofila 9. C. Juliana, Marceliny 10. P. Jana, Wilhelma 11. S. Honoraty, Matyldy 12. N. CHRZTU PAŃSKIEGO 13. P. Weroniki, Bogumili 14. W. Hilarego, Feliksa 15. Ś. Franciszka, Pawła 16. C. Marceliego, Włodzimierza 17. P. Jana, Antoniego 18. S. Rozp. Tyg. M. o Jedn. Chrz. 19. N. Henryka, Marty 20. P. Sebastiana, Fabiana 21. W. Dzień Babci Agnieszki, Jarosława Dzień Dziadka Dominika, Wincentego 23. C. Rajmunda, Karola 24. P. Tymoteusza, Felicjana 25. S. Zak. Tyg. M. o Jedn. Chrz. 26. N. Pauliny, Polikarpa 27. P. Anieli, Jana 28. W. Juliana, Tomasz 29. Ś. Zdzisława, Franciszka 30. C. Macieja, Martyny 31. P. Jana, Ludwika	1. S. Brygidy, Ignacego 2. N. MATKI BOŻEJ GROMN. OFIAROWANIE PAŃSKIE 3. P. Błażeja, Oskara 4. W. Andrzeja, Weroniki 5. S. Agaty, Adelajdy 6. C. Doroty, Pawła 7. P. Ryszarda, Romualda 8. S. Hieronima, Jana 9. N. Apolonii, Nikifora 10. P. Elwiry, Jacka 11. W. Marii, Lucjana 12. Ś. Eulalii, Modesta 13. C. Grzegorza, Katarzyny 14. P. Cyryla, Metodego 15. S. Faustyny, Kladiusza 16. N. 67. rocznica śmierci bpa F. Hodura 17. P. Aleksego, Zbigniewa 18. W. Szymona, Konstancji 19. S. Konrada, Arnolda 20. C. Leona, Eustachego 21. P. Eleonory, Piotra 22. S. Marty, Małgorzaty 23. N. Izabeli, Damiana 24. P. Bogusza, Macieja 25. W. Wiktora, Cezarego 26. S. POPIELEC 27. C. Gabriela, Anastazji 28. P. Lecha, Romana 29. S. Augusta, Oswalda	1. N. I WIELKIEGO POSTU 2. P. Heleny, Pawła 3. W. Feliksa, Kunegundy 4. Ś. Kazimierza, Eugeniusza 5. C. Fryderyka, Teofila 6. P. Róży, Wiktora 7. S. Tomasz, Pawła 8. N. II WIELKIEGO POSTU 9. P. Franciszki, Dominika 10. W. Cypriana, Marceliego 11. Ś. Konstatego, Ludostawa 12. C. Grzegorza, Justyny 13. P. Bożeny, Krystyny 14. S. Matyldy, Łazarza 15. N. III WIELKIEGO POSTU 16. P. Hilarego, Izabeli 17. W. Patryka, Zbigniewa 18. Ś. Cyryla, Edwarda 19. C. Św. Józefa Oblubieńca NMP 20. P. Kludii, Maurycyego 21. S. Mikołaja, Benedykta 22. N. IV WIELKIEGO POSTU 23. P. Feliksa, Pelagii 24. W. Katarzyny, Marka 25. S. ZWIASTOWANIE NMP 26. C. Emanuela, Teodora 27. P. Lidii, Ernesta 28. S. Jana, Anieli 29. N. V WIELKIEGO POSTU 30. P. Amelii, Leonarda 31. W. Gwidona, Beniamina	1. Ś. Grażyny, Ireny 2. C. 15. roczn. śmierci św. Jana Pawła II Franciszka, Teodozji 3. P. Ryszarda, Pankracego 4. S. Wacława, Izydora 5. N. NIEDZIELA PALMOWA 6. P. Celestyna, Wilhelma 7. W. Jana, Rufina 8. Ś. Waltera, Dionizego 9. C. WIELKI CZWARTEK 10. P. WIELKI PIĄTEK 11. S. WIELKA SOBOTA 12. N. WIELKANOC 13. P. PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY 14. W. Justyny, Waleriana 15. S. Anastazji, Teodora 16. C. Julii, Benedykta 17. P. Roberta, Rudolfa 18. S. Apoloniusza, Bogustawy 19. N. II WIELKANOCNA 20. P. Sary, Agnieszki 21. W. Anzelma, Feliksa 22. Ś. Łukasza, Leona 23. C. Jerzego, Wojciecha 24. P. Aleksego, Grzegorza 25. S. Marka, Jarosława 26. N. III WIELKANOCNA 27. P. Zyty, Felicji 28. W. Piotra, Ludwika 29. Ś. Katarzyny, Hugona 30. C. Mariana, Katarzyny	1. P. Święto Pracy; św. Józefa 2. S. Atanazego, Zygmunta 3. N. NMP KRÓLOWEJ POLSKI Święto Konstytucji 3 Maja 4. P. Moniki, Floriany 5. W. Ireny, Waldemara 6. Ś. Filipa, Jakuba 7. C. Augusta, Róży 8. P. Stanisława, Wiktora 9. S. Grzegorza, Karoliny 10. N. V WIELKANOCNA 11. P. Franciszka, Miry 12. W. Pankracego, Dominika 13. Ś. Roberta, Serwacego 14. C. Macieja, Bonifacego 15. P. Zofii, Izydora 16. S. Andrzeja, Wiercystawa 17. N. VI WIELKANOCNA 18. P. Eryka, Feliksa 19. W. Piotra, Iwa 20. Ś. Bernardyna, Aleksandra 21. C. Tymoteusza, Wiktora 22. P. Rity, Heleny 23. S. Iwony, Krystyna 24. N. WNIEBOWST. PAŃSKIE 25. P. Grzegorza, Urbana 26. W. Dzień Matki 27. Ś. Augustyna, Juliana 28. C. Jaromira, Justyny 29. P. Urszuli, Magdaleny 30. S. Jana, Karola 31. N. ZEŚLANIE DUCHA Św.	1. P. Dzień Dziecka 2. W. Marcelina, Piotra 3. Ś. Karola, Leszka 4. C. Karola, Franciszka 5. P. Bonifacego, Walerii 6. S. Norberta, Pauliny 7. N. TRÓJCY PRZENAJŚW. 8. P. Wilhelma, Seweryna 9. W. Pelagii, Dominika 10. Ś. Bogumila, Małgorzaty 11. C. BOŻE CIAŁO 12. P. Jana, Onufrego 13. S. Ananiasza, Lucjana 14. N. Elwiry, Walerego 15. P. Jolanty, Wita 16. W. Aliny, Justyny 17. Ś. Laury, Alberta 18. C. Elżbiety, Marka 19. P. Gerwazego, Protazego 20. S. Bogny, Florentyny 21. N. Alicji, Alojzego 22. P. Pauliny, Flawiusza 23. W. Dzień Ojca 24. Ś. Narodz. św. Jana Chrzciciela 25. C. Julii, Wilhelma 26. P. Jana, Pawła 27. S. Władysława, Marii NMP NIEUST. POMOCY 28. N. Leona, Ireneusza 29. P. Św. Apostołów Piotra i Pawła 30. W. Lucyny, Emilii
LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
1. Ś. Haliny, Mariana 2. C. Marii, Urbana 3. P. Jacka, Anatola 4. S. Malwiny, Elżbiety 5. N. Antoniego, Karoliny 6. P. Cyryla, Metodego 7. W. Dominiki, Lucji 8. Ś. Elżbiety, Edgara 9. C. Weroniki, Zenona 10. P. Amelii, Filipa 11. S. Benedykta, Olgi 12. N. Brunona, Jana 13. P. Eugeniusza, Małgorzaty 14. W. Kamila, Marceliego 15. Ś. Henryka, Włodzimierza 16. C. Benedykta, Eustachego 17. P. Aleksego, Bogdana 18. S. Kamila, Szymona 19. N. Marcina, Wincentego 20. P. Czesława, Hieronima 21. W. Daniela, Wiktora 22. Ś. Marii, Magdaleny 23. C. Sławomira, Apolinarego 24. P. Kingi, Krystyny 25. S. Jakuba, Krzysztofa 26. N. Anny, Joachima, Hanny 27. P. Julii, Natalii 28. W. Wiktora, Innocentego 29. S. Marty, Olafa 30. C. Piotra, Julity 31. P. Ignacego, Lubomira	1. S. 76. rocznica Powstania Warszawskiego 2. N. Marii, Gustawa 3. P. Lidii, Nikodema 4. W. Dominiki, Protazego 5. S. Marii, Oswalda 6. C. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE 7. P. Doroty, Kajetana 8. S. Dominika, Emiliana 9. N. Jana, Romana 10. P. Borysa, Wawrzyńca 11. W. Lidii, Zuzanny 12. Ś. Euzebiusza, Klary 13. C. Heleny, Hipolita 14. P. Maksymiliana, Alfreda 15. S. WNIEBOWZIĘCIE NMP 16. N. Joachima, Rocha 17. P. Anity, Jacka 18. W. Heleny, Laury 19. Ś. Bolesława, Juliusza 20. C. Bernarda, Sobiesława 21. P. Jolanty, Piusa 22. S. Marii, Cezarego 23. N. Filipa, Wiktora 24. P. Bartomeja, Jerzego 25. W. Grzegorza, Ludwika 26. Ś. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ 27. C. Moniki, Cezarego 28. P. Adeliny, Aleksego 29. S. Jana, Sabiny 30. N. Róży, Szczęsnego 31. P. Bohdana, Rajmunda	1. W. 81. rocznica wybuchu II wojny światowej 2. Ś. Stefana, Juliana 3. C. Szymona, Izabeli 4. P. Rozalii, Róży 5. S. Doroty, Wawrzyńca 6. N. Beaty, Zachariasza 7. P. Melchiora, Reginy 8. W. NARODZENIE NMP 9. Ś. Piotra, Sergiusza 10. C. Łukasza, Mikołaja 11. P. Jacka, Prota 12. S. Marii, Gwidona 13. N. Eugenii, Aureliusza 14. P. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW. 15. W. MB BOLESNEJ 16. S. Edyty, Kornelii 17. C. Roberta, Justyny 18. P. Armii, Stanisława 19. S. Januarego, Konstancji 20. N. Filipiny, Eustachego 21. P. Mateusza, Hipolita 22. W. Tomasz, Maurycyego 23. Ś. Marleny, Bogusława 24. C. Gerarda, Teodora 25. P. Aurelii, Władysława 26. S. Kosmy, Damiana 27. N. Justyny, Wincentego 28. P. Wacława, Marka 29. W. Michała, Rafała, Gabriela 30. Ś. Grzegorza, Hieronima	1. C. Remigiusza, Danuty 2. P. Św. Aniołów Stróżów 3. S. Teresy, Gerarda 4. N. Edwina, Franciszka 5. P. Apolinarego, Faustyny 6. W. Artura, Brunona 7. Ś. NMP RÓŻANCOWEJ 8. C. Brygidy, Pelagii 9. P. Bogdana, Dionizego 10. S. Franciszka, Pauliny 11. N. MACIERZYŃSTWA NMP 12. P. Maksymiliana, Eustachego 13. W. Edwarda, Honorata 14. Ś. Dzień Edukacji Narodowej 15. C. Dzień Dziecka Utraconego Jadwigi, Teresy 16. P. Ambrożego, Florentyny 17. S. Wiktora, Małgorzaty 18. N. Lucyny, Łukasza 19. P. Piotra, Pelagii 20. W. Ireny, Jana 21. Ś. Urszuli, Jakuba 22. C. Filipa, Flawiusza 23. P. Ignacego, Teodora 24. S. Marcina, Rafała 25. N. Darii, Ingi 26. P. Ewarysta, Lucjana 27. W. Sabiny, Wincentego 28. Ś. Szymona, Tadeusza 29. C. Michała, Wioletty 30. P. Przemysława, Zenobii 31. S. Krzysztofa, Urbana	1. N. Wszystkich Świętych 2. P. DZIEN ZADUSZNY 3. W. Sylwii, Huberta 4. Ś. Karola, Olgierda 5. C. Elżbiety, Sławomira 6. P. Leonarda, Feliksa 7. S. Willibrorda, Antoniego 8. N. Wiktora, Seweryna 9. P. Teodora, Ursyna 10. W. Leona, Andrzeja 11. Ś. Święto Niepodległości Marcina, Wiktorii 12. C. Renaty, Witolda 13. P. Benedykta, Stanisława 14. S. Serafina, Wawrzyńca 15. N. Alberta, Leopolda 16. P. Gertrudy, Edmunda 17. W. Grzegorza, Salomei 18. Ś. Romana, Kludyny 19. C. Elżbiety, Seweryna 20. P. Edmunda, Rafała 21. S. Janusza, Konrada 22. N. CHRYSZUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA 23. P. Felicjy, Klemensa 24. W. Marii, Flory 25. Ś. Katarzyny, Elżbiety 26. C. Leonarda, Konrada 27. P. Wirgiliusza, Waleriana 28. S. Stefana, Zdzisława 29. N. I ADWENTU 30. P. Andrzeja, Konstantego	1. W. Natalii, Edmunda 2. Ś. Pauliny, Rafała 3. C. Franciszka, Lucjana 4. P. Barbary, Jana 5. S. Sabiny, Krystyna 6. N. II ADWENTU 7. P. Ambrożego, Marcina 8. W. NIEPOK. POCZ. NMP 9. Ś. Leokadii, Walerii 10. C. Julii, Marii 11. P. Damazego, Daniela 12. S. Aleksandra, Ady 13. N. III ADWENTU 14. P. Alfreda, Izydora 15. W. Waleriana, Celiny 16. Ś. Albin, Zdzisławy 17. C. Olimpii, Łazarza 18. P. Bogusława, Gracjana 19. S. Dariusza, Gabrieli 20. N. IV ADWENTU 21. P. Tomasza, Piotra 22. W. Zenona, Honoraty 23. Ś. Wiktorii, Jana 24. C. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA 25. P. BOŻE NARODZENIE 26. S. DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT Szczepana, Dionizego 27. N. Św. Rodziny 28. P. Młodzianków Męczenników 29. W. Świętej Rodziny 30. Ś. Eugeniusza, Irminy 31. C. Sylwestra, Melanii

NR INDEKSU 374776
PL. ISSN 0137-8287

rodzina

NR 1
(1876)
2020

MIESIĘCZNIK KATOLICKI • STYCZEŃ • CENA 2 ZŁ

Wspomnienie: 17 stycznia 1945 roku

Tu była Warszawa!

Była piękna, zwali ją *Paryżem Północy*.

W styczniu 1945 roku tak naprawdę przestała istnieć, już jej nie było. Zamieniono ją w jeden wielki stos ruin zwalonych domów, powyrywanego bruku ulic, strzępów walających się łachmanów, powyginanych żelaznych prętów, resztek czegoś, co było kiedyś meblami,

Warszawa, 17 stycznia 1945 roku. Wśród ruin miasta powiewa polska flaga zatknięta w zburzoną kolumnę Zygmunta

Styczniowy dzień Warszawy roku 1945. Kiedyś był tu „Paryż Północy”

a może drzwiami do ich mieszkań? Nie było ulic, bo nie wiadomo było, w jakim kierunku należało ich szukać. Z zasypanych piwnic wysuwały się gdzieś tam jakieś szare ludzkie postacie, które cudem przeżyły... Oszalałe psy, chociaż było ich niewiele, szukały pożywienia, garnęły się z nadzieją do wracających...

Bo jednak wracali. Wracali do swoich domów, których przecież nie było. Został jakiś fragment ściany czy muru kamienicy. A jednak... Wierzyli, że tu odnajdą swój byt, rodzinę, o której istnieniu dowiedzą się być może z napisów na ułamkach murów, że żyją, bo przecież pokonali ten koszmar i teraz nic i nikt im nie zagrozi. Cieszyli się, ale lży cisnęły się im do oczu. Wielu z nich kłekało

na tej kamienistej ziemi znaczonej krwią. Krew jeszcze nie całkiem wsiąkła w skutą mrozem ziemię. Może tam, gdzie dopalały się resztki stosów, a gryzący gardło dym rozwiewał widmo śmierci, krew mieszała się z ludzkim popiołem...

Modlono się o życie najbliższych, gdziekolwiek są. Nie wiadomo bowiem dokąd ich ta nawałnica nieludzkiego okrucieństwa zagnęła. Mieli nadzieję, wierzyli, że oni się odnajdą, że jeszcze nie wszystko stracone, że nadejdzie taka chwila, kiedy wezmą się w ra-

Warszawa, styczeń 1945 roku. Polski żołnierz ze sztandarem 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki

miona, uściskają i zapłaczą – tym razem z radości.

Warszawo, kochana Warszawo, tyś treścią mych marzeń, mych snów... śpiewała im w duszy zasłyszana gdzieś piosenka, której refren tak bardzo był im bliski, bo Warszawa była wokół nich, otaczając, prosząc, wróżąc, że będzie dobrze, że Warszawa jeszcze będzie taka, o jakiej marzą, może jeszcze piękniejsza niż była. Bo przecież wrócili i jej, tej tragicznie poranionej Warszawie, poświęcą dalsze lata swojej pracy. (m.)

Piosenka o mojej Warszawie

*Jak uśmiech dziewczyny
kochanej,
Jak wiosny budzącej się wiew
Jak świergot jaskółek nad
ranem
Młodzieńcze uczucia
nieznane
Jak rosa błyszcząca na trawie
Miłości rodzącej się zew
Tak serce raduje piosenki
tej śpiew
Piosenki o mojej Warszawie
Jak pragnąłbym krokiem
beztroskim
Odnaleźć wędrówek mych
ślad
Bez celu się przejść
Marszałkowską
Na Wisłę popatrzeć się
z mostu
Dziwiątką pojechać w Aleje
I z tłumem się wpleść
w Nowy Świat
I ujrzeć, jak dawniej
za młodych mych lat
Jak do mnie, Warszawo, się
śmiejesz
Ja wiem, żeś ty dzisiaj nie taka
Że krwawe przeżyłaś już dni
Że rozpacz i ból cię przygniata
Że muszę nad tobą zapłakać
Lecz taką, jak żyjesz
w pamięci
Przywrócę ofiarą swej krwi
I wierz mi, Warszawo, prócz
piosenki i lży
Jam gotów ci życie poświęcić.*

(Rok powstania piosenki: 1944)

Warszawski styczeń 1945 roku. Rynek Nowego Miasta i ruiny kościoła Sakramentek

6 stycznia – Święto Trzech Króli

*Mędrzy świata, monarchowie, gdzie śpiesznie dążycie?
Powiedzcież nam, Trzej Królowie, chcecie widzieć Dziecię?
Ono w żłobie, nie ma tronu i berła nie dźmierzy,
A prorocstwo Jego zgonu, już się w świecie szerzy.*

6 stycznia Kościół katolicki obchodzi uroczystość Objawienia Pańskiego, w tradycji znaną jako Trzech Króli. Jest to jedno z najstarszych świąt w chrześcijaństwie – już w III wieku znane było na Wschodzie. Około sto lat później uroczystość pojawiła się także na Zachodzie. Była ona obchodzona na pamiątkę opisanego w Ewangelii św. Mateusza hołdu, jaki Trzej Królowie – Mędrzy ze Wschodu złożyli Dzieciątku Jezus. Mędrzy, szukając nowo narodzonego króla żydowskiego „Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego, Maryją; upadli na twarz i oddali Mu pokłon. I otworzywszy swe skarby ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę”.

Dzień Trzech Króli jest świętem Objawienia Boga światu, po grecku zwanym Epifanią. Epifania oznacza ukazanie się bóstwa w ludzkiej postaci. Pokłon magów-mędrców, których do Jezusa przywiodła gwiazda, wskazuje, że cały wszechświat został poruszony narodzeniem Chrystusa. Przybywają do Niego poganie (mędrzy), aby oddać cześć Bogu. Mędrzy, którzy przybyli do Jezusa, złożyli Mu dary. Wedle tradycji były nimi: złoto – symbol godności królewskiej, kadzidło – godności kapłańskiej, mirra – symbol wypełnienia się prorocstw mesjańskich oraz zapowiedź śmierci Zbawiciela. Jednocześnie był to wyraz wiary w Chrystusa, prawdziwego człowieka (mirra), prawdziwego Boga (kadzidło) oraz Króla (złoto).

Z uroczystością Objawienia Pańskiego wiąże się zwyczaj

obchody Bożego Narodzenia. Zygmunt Gloger pisze: „Dzień Trzech Króli, jako dzień darów składanych przez króli Jezusowi, zwano „szczodrym dniem”,

Hołd Trzech Króli, obraz Albrechta Dürera (1471 – 1528)

święcenia kredy, kadzidła i wody. Dawniej w Nowy Rok lub następnego dnia rozpoczynano odwiedziny duszpasterskie, zwane popularnie „kolędą”, a kończono w święto Matki Boskiej Gromnicznej. Pierwsze wzmianki o duszpasterskiej kolędzie pochodzą z XVII w. Podczas kolędy ksiądz poświęconą kredą wypisywał na drzwiach K+M+B, napis, który pozostawał do następnych odwiedzin duszpasterskich. Utało się przekonanie, że napis ten to inicjały Trzech Króli – Kacpra, Melchiora i Baltazara, w rzeczywistości jest to skrót od *Christus Mansionem Benedicat*, co w tłumaczeniu z łaciny brzmi jako „Błogosławieństwo temu domowi”, przy czym „K” to spolszczone „C”. Znakiem błogosławieństwa są także krzyżyki między literami.

W dawnej Polsce święto Trzech Króli było nie tylko jednym z najbardziej znaczących świąt w roku liturgicznym. Świętowano je uroczystość również w domu, w gronie rodziny i znajomych, kończąc w ten sposób

a poprzedzający to święto wieczór zwano „szczodrym wieczorem”, podczas którego rozdawano dzieciom, czeladzi i krewnym upominki i pierogi, zwane „szczodrakami”. Szczodry wieczór zakończyła „święte wieczory”, tj. wieczory od Bożego Narodzenia do Trzech Króli”, w które nie godziło się pracować tylko śpiewać kolędy i zabawiać towarzysko. O zwyczajach tym mówi stare przysłowie naszego ludu: „Od Godów do Nowego Roku, siedź prządko jeno do zmroku, a od Nowego Roku do Trzech Króli – do samej wieczerzy”.

W domach pojawiali się kolędnicy z turoniem, niedźwiedziem, a także w przebraniach Trzech Króli. Składali życzenia, a w zamian dostawali słodki poczęstunek.

Tradycją już stał się Orszak Trzech Króli, który 6 stycznia wyrusza do Stajenki w poszukiwaniu Dzieciątka. Przechodząc ulicami polskich miast, miasteczek i wiosek, opowiada wciąż na nowo tę najważniejszą historię w dziejach świata.

W trosce o zachowanie polskości (6)

Delegaci PNKK z USA (bp Józef Padewski i ks. sen. Józef Lebedzik-Zawistowski), przybywając w roku 1946 do Polski, przywieźli ze sobą „dziesięć tysięcy funtów żywności, odzieży i przedmiotów potrzebnych do służby Bożej”. Nadto Komitet ten przychodził z indywidualną pomocą, przesyłając co tydzień znaczną ilość paczek „z żywnością, odzieżą i lekarstwami” na adresy wskazane przez odnośne komitety w Warszawie i Krakowie (Posłannictwo..., 1946, nr 11-12 s. 83).

Jak wynika ze sprawozdania finansowego przedstawionego na Sejmie Polsko-Narodowej „Spójni”, odbytego w Chicago w 1947 r., wierni PNKK i członkowie „Spójni” w okresie od wybuchu drugiej wojny światowej do zwołania Sejmu wysłali do Polski dary w gotówce, artykułach żywnościowych i odzieżowych o łącznej wartości 816.756 dolarów (J. Mastalski: Ku pamięci.... S. 40). Pomoc ta nie ustawała także w latach następnych.

Z inicjatywy PNKK i „Spójni” powołano do życia dwie instytucje: Polish National Catholic Church Relief and Resettlement Center (sierpień 1956) oraz American Polish National Relief for Poland, Inc. (październik 1957). [Protokół z X Powszechnego Synodu PNK Kościoła odbytego Chicago, Ill, od 1-go do 4-go lipca 1958, (maszynopis powielony), s. 7-10].

Pierwsza z wymienionych instytucji (która faktycznie rozpoczęła swą działalność dopiero w czerwcu 1957 r.), pomagała emigrantom polskim z Europy w osiedlaniu się i znalezieniu pracy na terenie USA. Z pomocy tej skorzystało ponad 1000 osób.

Druga organizacja (zwana potocznie pomostem) podjęła się pomocy rodakom. W wyniku jej starań w Departamencie Stanu dopuszczono PNKK do federalnych nadwyżek żywnościowych, to znaczy „U. S. Surplus”. Rząd federalny zwolnił towary wysyłane do Polski od podatku, pod warunkiem, że 15-30% pochodzić będzie ze zbiórek PNKK oraz zapewnił bezpłatny transport oceaniczny. (cdn.)

Zdjęcie przedstawia członków Zarządu Głównego Polsko-Narodowej „Spójni”, Scranton Pa. USA. „Spójnia” apelowała wówczas do wyznawców PNKK, zgrupowanych przy parafiach, aby popierali swą organizację i wstępowali w jej szeregi (fot. Album Jubileuszowy 1929 – 1954, s. 307; Archiwum Red.)

Na zdjęciu: Fot. obrazu wykonanego w całości ręcznie (rysunek) przez p. Gabrielę Przysięcką z życzeniami od parafii św. Trójcy w Lesznie na IX Walny Sejm Polsko-Narodowej „Spójni” w roku 1931. Obraz ten zdobił później Biuro Głównego Zarządu Polsko-Narodowej „Spójni” w Scranton, Pa. w podzięce za wdzięczną pracę i poświęcenie Ofiarodawczyni (Album Jubileuszowy, 1929 – 1954. S. 116; Archiwum Red.)

Przy parafiach PNKK w USA i Kanadzie powstawały różne zgromadzenia patriotyczne, Towarzystwa skupiające całe rodziny polskich emigrantów. Na archiwalnym zdjęciu z 1954 roku możemy obejrzeć grupę chłopców i dziewczynek z Towarzystwa Obrońców Kościoła, Trenton, New Jersey (Archiwum, Red.)

V. Orszak Trzech Króli w Parafii Polskokatolickiej pw. św. Barbary w Krzykawie-Małobądzu

„A oto gwiazda, którą widzieli na Wschodzie, szła przed nimi, aż przyszła i zatrzymała się nad miejscem, gdzie było Dziecię z Matką Jego, Maryją, upadli na twarz i oddali Mu pokłon.

I otworzywszy swe skarby, ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę. A otrzymawszy we śnie nakaz, żeby nie wracali do Heroda, inną drogą udali się do swojej ojczyzny” (Mt 2, 9-12).

Te słowa z Ewangelii św. Mateusza przyświecały V. Orszakowi Trzech Króli, który przeszedł 6 stycznia 2019 r. spod Dworku w Krzykawce do Parafii Polskokatolickiej pw. św. Barbary w Krzykawie-Małobądzu.

Przemarsz wprowadził i tradycję podtrzymuje Ks. Tadeusz Budacz – Proboszcz tejże Parafii, który tegoroczny Orszak zorganizował z pomocą Rady Parafialnej, Sołtysów i Rad Sołeckich zaprzyjaźnionych Sołectw z Krza, Krzykawki, Małobądzka i Ujkowa Nowego oraz Kół Gospodyń Wiejskich z Krzykawki i Małobądzka-Krza.

Kolorowy Orszak wzbogacała obecność Podolskiego Regimentu Odprzodowego – Małopolskiej Chorągwi Husarskiej oraz Bombardierów z Krakowa – Konfederacji Artylerzystów, jak również młodzieży z Liceum Mundurowego z Olkusza. Honorowy patronat nad V. Orszakiem objął Administrator Diecezji Krakowsko-Częstochowskiej Ks. Infułat Antoni Norman. W uroczystościach Objawienia Pańskiego brali udział przedstawiciele różnych wyznań m.in. Proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Piotra i Pawła w Krzykawce Ks. Jan Światowiec, Pastor Daniel Wołkowicz z Kościoła Zielonoświątkowego, Ikonopisarka p. Inga Marczyńska oraz Prezes Stowarzyszenia Czyń Dobro Mimo Wszystko p. Kamila Bogacka. Wśród zaproszonych

gości znaleźli się Poseł na Sejm RP p. Lidia Gądek wraz z Dyrektorem Biura Poselskiego i Radnym Powiatowym p. Tomaszem Bargieł oraz Radni Gminy Bolesław panowie Marcin Macek i Bartosz Prychodko z przewodniczącą Rady Gminy p. Ewą Dychtoń i Sekretarzem p. Tomaszem Kalempką na czele. Po raz pierwszy w Orszaku uczestniczyły panie Anna Klat i Anna Stach, Dyrektor i Wicedyrektor Liceum Mundurowego w Olkuszu. Gwiazdę, która wiodła pochod do stajenki skonstruowali i przyozdobili państwo Dorota i Adam Danecy oraz państwo Agnieszka i Łukasz Barnach. Przemarszowi towarzyszyło współ-

ne śpiewanie kolęd zainicjowane przez Duchownych i Kapelę Góralską *Howerna*.

Podczas uroczystości w świątyni Trzej Królowie pokłonili się Dzieciątku i symbolicznie ofiarowali złoto, mirrę i kadzidło, dary zaś złożyli Królowie z Podolskiego Regimentu Odprzodowego – Małopolskiej Chorągwi Husarskiej oraz Bombardierzy z Krakowa – Konfederacja Artylerzystów.

W rolę Trzech Króli wcielili się panowie: Robert Gil z Krzykawki, Robert Bartusik z Małobądzka i Rafał Królik z Ujkowa Nowego, a Świętą Rodzinę odegrała rodzina państwa Szczepanowskich: Anna, Marcin i Zosia.

Zwieńczeniem uroczystego przemarszu był koncert Kapeli Góralskiej *Howerna* pod kierownictwem p. Krzysztofa Tomasiaka. Koncert zatytułowany został „Koleđowanie Małemu Bacy”.

Muzykom za wspólne koleđowanie podziękowali: pani poseł Lidia Gądek i Ks. Infułat Antoni Norman, którzy na ręce liderów Kapeli złożyli symboliczne podarki i kwiaty.

Dla uczestników Orszaku przygotowano również zaplecze ga-

stronomiczne. Na parkingu przy świątyni rozpalono duże ognisko, nad którym czuwali drużny i druhowie z Ochotniczych Straży Pożarnych z Krzykawy i Kuźniczki. Kiełbaski przekazała Rada Parafialna, natomiast kaszanke i inne wiejskie wyroby państwo Joanna i Stanisław Kosiorowscy z córką Julką i zięciem Kamilem Libudą.

O słodkości zadbała pani sołtys Krza Jadwiga Sienkiewicz, a pierożki z soczewicą przygotowała Radna z Bukowna p. Magdalena Kubańska z rodzicami państwem Ireną i Bolesławem. Herbatki ser-

wowały panie z Kół Gospodyń Wiejskich, a do wspólnego biesiadowania pod gołym niebem zachęcał muzycznie DJ MAJKI.

Mimo pewnych obaw, czy tegoroczny Orszak dojdzie do skutku, Ks. Tadeuszowi Budaczowi udało się zebrać siły i zmobilizować ludzi dobrej woli do współorganizowania i uczestnictwa w obchodach, aby podtrzymać tę tak piękną tradycję. *Bóg zapłać wszystkim!*

Monika Sienkiewicz

Trzej Królowie przyjechali...

(kolędy mniej znane)

Dzieciątko się narodziło

Dzieciątko się narodziło,
wszystek świat uweseliło
Wesoła nowina,
Powiła nam Syna, Maryja!
Trzej Królowie przyjechali,
dary trojaki Mu dali.
Przynieśli Mu dary, oto: mirrę,
kadzidło i złoto.
Na to Boże Narodzenie,
wesel się wszystko stworzenie.
Świątą Trójcę wysławiajmy,
Bogu cześć i chwałę dajmy.

Do Betlejem upełni radości

Do Betlejem upełni radości,
Śpieszmy przywitać
Jezusa małego;
Który dziś dla nas cudem miłości,
Zstąpił na ziemię z nieba
wysokiego.
Śpieszmy więc, śpieszmy,
On na nas woła,
On na to przyszedł, ażeby nas
zbawił;
Otoczmy żłóbek Jego dokoła,
Aby nas rączką swą
pobłogosławił.
Witaj nam, witaj,
Panie nasz drogi!
My Ci składamy cześć
i hołd pod nogi.
Daj nam, abyśmy tu łask
doznali.
Z Tobą na wieki w niebie
królowali.
Niechaj z serc naszych znikną
ciemności,
Otwórzmy do serc Jezusowi
wrota;

Niech w nich to Boskie Dziecię
zagości,
I do wiecznego
poświęci żywota.

Do naszych serc

Do naszych serc, do wszystkich
serc uśpionych,
Dziś zabrzmiał dzwon,
już człowiek obudzony.
Bo nadszedł czas
i Dziecię się zrodziło,
A razem z Nim, Małeńka
przyszła Miłość.
Małeńka Miłość w żłobie śpi,
Małeńka Miłość
przy Matce Świętej,
Dziś cała ziemia i niebo łśni,
Dla tej Miłości Małeńkiej.
Porzućmy zło, przestańmy złem
się bawić,
I czystą łzą, spróbujmy serce
zbawić.
Już nadszedł czas,
już Dziecię się zbudziło,
A razem z Nim,
Małeńka przyszła Miłość.
Małeńka Miłość zbawi świat,
Małeńką Miłość chrońmy
z lękiem;

Dziś ziemia drży i niebo drży,
Od tej Miłości Małeńkiej.

Jakaż to gwiazda

Jakaż to gwiazda świeci na
wschodzie,
Gwiazda nowego imienia?
Mędrcy wołają:
„Ciesz się narodzie,
To gwiazda twego zbawienia.”
Biegną Królowie
za jej promieniem,
A za Królami tłum ludu;
Bo im ta gwiazda świeci
zbawieniem,
Bo im zwiastuje cud cudów.
Ten co nam później miał być
przykładem,
W miłości i poświęceniu,
Dziś niezgłębionych wyroków
śladem,
Zrodzon w nędzy, poniżeniu.
W garstce barłogu skrył świętą
głowę,
Palmę światłości
męczeństwa,
Co światu życie miała dać
nowe,
Nad błędem odnieść
zwycięstwa.

21 i 22 stycznia – Dzień Babci i Dzień Dziadka

„Babcia i Dziadzius to poczucie bezpieczeństwa, dużo cierpliwości i cudowne ciepło, za którymi tęsknię.”
(wnuczka)

Babcia i Dziadek to bardzo ważne osoby w życiu każdego dziecka, a 21 i 22 stycznia to szczególne dni w kalendarzu nie tylko dla dzieci, ale właśnie dla Dziadków. W te dwa dni wnuki okazują babciom i dziadkom wyjątkową wdzięczność za nauki, troskę, opiekę, a przede wszystkim za ich obecność. Mali wnuczkowie zapraszają dziadków na przedstawienia szkolne i wręczają laurki, a starsi składają życzenia, przynoszą kwiaty i upominki. Skąd się wzięła ta piękna tradycja?

Pomysł utworzenia święta w Polsce pojawił się w tygodniku „Kobieta i Życie” w 1964 r., a jego datę zawdzięczamy Mieczysławie Ćwiklińskiej – znanej aktorce kina i teatru. Tego właśnie dnia – 21 stycznia 1965 r. miała ona wystąpić w Poznaniu. Pani Ćwiklińska była już kobietą w sędziwym wieku, bo 85-letnią. Redakcja „Expressu Poznańskiego” wręczyła jej tort oraz kwiaty, ustanawiając tym samym ten dzień – Dniem Babci. Później powstał zwyczaj obchodzenia Dnia Dziadka, bezpośrednio po Dniu Babci – 22 stycznia.

Babcia i Dziadek to osoby, które kochają bezwarunkową miłością swoje wnuczęta, rozpieszczają je i często są ich najlepszymi przyjaciółmi. Jak ważne są relacje z dziadkami, niech zaświadczą słowa wnuczki:

„Babcia. Ukochana babunia. Bratnia dusza. Na Nią zawsze możesz liczyć. Zawsze Cię wesprze. Zawsze Cię zrozumie. Wie, kto i kiedy ma urodziny. To niesamowicie ważna osoba w moim życiu. To Ona ma skarby z całego dzieciństwa, nagrania wideo, o których nie miałam pojęcia. To Ona w dzieciństwie

niesie mnie przez cały las, ponieważ nagle boję się mrówek. Tylko Ona ma tyle cierpliwości, by pokazać mi, małej dziewczynce, na czym polega jej praca, a ja zafascynowana tym faktem udaję później pielęgniarkę. Opowiada historie z takimi szczegółami, że czuję się znów 5-latką. Jak Ona to robi... Magia? Czary? Nie. To po prostu głęboka więź między nami. To najczystsza miłość oraz ogromne serce. „Bóg nie mógł być wszędzie, więc stworzył Babcię”. Nie ma słów, które opiszą, jak bardzo Cię kocham Babciu (strona internet. *Wiadomości Wągrowiec, naszemiasto.pl*).

Kochana Babcia

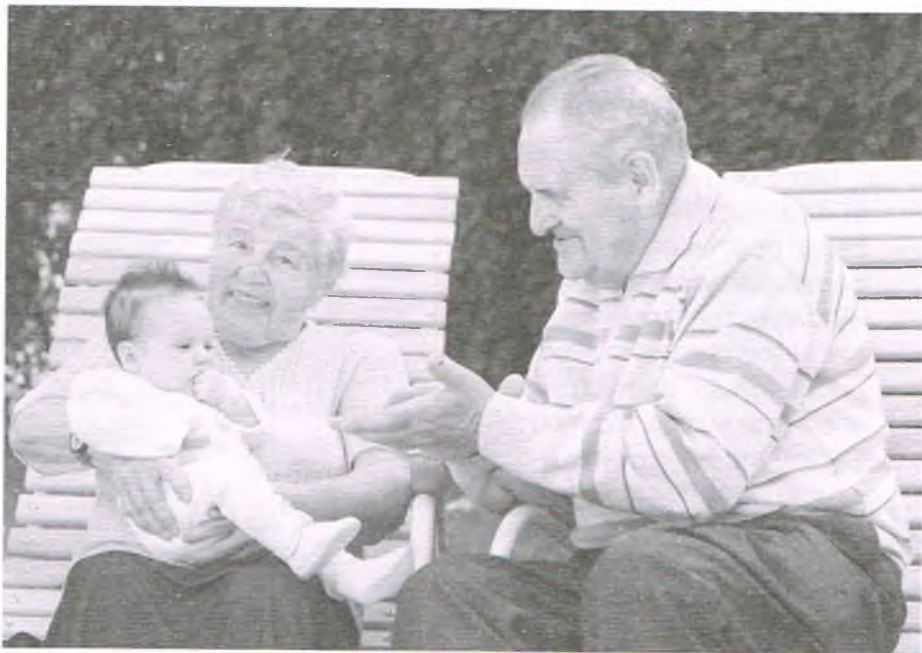
*Kochana Babciu!
Jak można pomieścić
w sobie,
Tyle troski, ciepła i miłości.
Jak można podarować innym,*

*Tyle uśmiechu, dobroci,
radości.
Jak można zdobyć zdolność,
By w trudnych chwilach nieść
pociechę.
Jak można, powiedz, Babciu,
stać się jak Ty, cudownym
człowiekiem?*

Elżbieta Opalińska

Kwiaty dla Dziadka

*Kto ci opowie o dawnych
latach?
Tych lat naoczny świadek.
Jak kraj nasz rośnie,
jak ludzie rosną
Otworzy serce, kieszeń otworzy,
podsunie czekoladę.
Z Twoich sukcesów zawsze
się cieszy.
A jak coś spsocisz, jak coś
naknocisz,
jak trzeba spytać o radę –
to kto za uszy
wyciągnie z biedy?
Wiadomo, zawsze – Dziadek!
Wanda Chotomska*

Dzień Babci i Dzień Dziadka to rodzinne święta, będące wyrazem wdzięczności wnuków za obecność Dziadków w ich życiu

Szopki bożonarodzeniowe

Zwyczaj budowania szopki dotarł do Polski w XIII w. Opis tradycyjnej polskiej szopki barwnie i szczegółowo kreśli Jędrzej Kitowicz: „Była więc osóbką Pana Jezusa, a na boku Marja i Józef, stojący przy kolebce, w postaci nachylonej, afekt natężonego kochania i podziwienia wyrażającej. W górze szopki, pod dachem i nad dachem, aniołowie unoszący się na skrzydłach, jakoby śpiewający *Gloria in excelsis Deo*. Toż dopiero w niejkiej odległości jednego od drugiego, pasterze padający na kolana przed narodzoną Dzieciną, ofiarujący Mu dary swoje, ten baranka, ów kózkę; dalej za szopą po obu stronach pastuszkowie, wieśniacy, jedni pasący trzody owiec i bydła, inni śpiący, inni do szopy śpieszący, dzwigający na ramionach barany, kozły, między którymi osóbkami rozmaity stan ludzki i ich zabawy wyrażający: panów w karetach jadących, szlachtę i mieszczan pieszo idących, chłopów na targ wiozących drwa, zboże, siano, prowadzących woły, orzących pługami, sprzedających chleby, niewiasty dojące krowy, Żydów różne towary do sprzedania na rękę trzymających, i tym podobne akcje ludzkie”.

Mimo upływu wieków w wielu dzisiejszych kościołach możemy podziwiać szopki, które pominiawszy szczegóły, odpowiadałyby temu opisowi. Są i takie, których twórcy co roku prześcigają samych siebie w pomysłowości. Do nich należą jedyne w swoim rodzaju szopki krakowskie, fenomen na skalę światową. Ich forma to jakby baśniowa wersja gotyckich i barokowych zabytków starego Krakowa – kościoła Mariackiego i wielu innych świątyń, zamku królewskiego

Szopka krakowska (strona internet. 72. Konkurs Szopek Krakowskich: Najpiękniejsze szopki krakowskie w Pałacu Krzysztofor)

i katedry na Wawelu, Sukiennic

urządzone na rynkach czy placach miast, a także na klasztornych i kościelnych dziedzińcach.

W ostatnich latach swój renesans przeżywają żywe szopki,

Żywa szopka (Wikipedia)

Jasełka

Z okresem Bożego Narodzenia związane są widowiska o narodzeniu Chrystusa – jasełka. Opowieść o historii rodzin Jezusa i podróży Trzech Króli, którzy przybyli do Betlejem, by powitać nowo narodzonego Zbawiciela ma wielowiekową tradycję. W europejskiej kulturze chrześcijańskiej jasełka pojawiły się w XIII w., w Polsce zostały rozpowszechnione w XVII w. Te przedstawienia wzorowane na franciszkańskich misteriach o narodzeniu Pańskim wystawiano w wielu kościołach, przede wszystkim klasztorach, od Bożego Narodzenia aż do Matki Boskiej Gromnicznej. Ich nazwa pochodzi ze starej polszczyzny, w której „jasło” oznaczało żłób, a ponieważ akcja jasełek dotyczy wydarzeń ze stajenki betlejemskiej, w której znajdował się żłóbek Pana Jezusa, nazwa ta przeniosła się na te niedzienne przedstawienia.

Na początku jasełka były ilustracją popularnych kolęd i pastorałek, z postaciami w nich występującymi: Świętą Rodziną, aniołami, Trzema Królami oraz pastuszkami składającymi hołd Dzieciątku. Z biegiem czasu figurek przybywało, a przedstawienia wzbogacały się o świeckie motywy, nawiązania do współczesnych wydarzeń i zabawne scenki. W ten sposób jasełka z religijnego misterium przekształcały się w miniaturowy ludowy teatr. I właśnie z uwagi na ten świecki charakter w XVIII w. biskupi polscy zakazali wystawiania jasełek w kościołach. Jasełkowa twórczość nie zniknęła jednak, lecz przeniosła się za mury świątyni i zachowała w polskich obchodach kolędniczych. Pozostała swojską opowieścią o narodzeniu Jezusa w Betlejem, o radości ludzi dobrej woli, pokłonie Trzech Króli,

Jasełka wystawiane przez dzieci, to piękna tradycja w polskich szkołach (strona internet. *Jasełka w szkole w Sokolicy*)

– żywa tradycja

o spisku Heroda i jego niechlubnej śmierci. W opowieści tej wątki biblijne mieszały się z realiami polskimi, ze scenkami rodzajowymi i wydarzeniami czerpanymi z życia mieszkańców wsi i miast polskich. Nie brakowało w nich także scen wesołych, humorystycznych i zabawnych opowiadań.

Dziś jasełka znów wystawia się w kościołach. Tradycją stały się już szkolne jasełka i wspólne kolędowanie. Każdego roku przed świętami dzieci i młodzież przygotowują jasełka, które później pokazywane są przed rodzicami, dziadkami, a czasem także w kościele. Inscenizacje przeplatane pięknymi kolędami i pastorałkami udowadniają dorosłym, że dzieci, doskonale wcielając się w swoje role, są świadome tego, iż tradycja bożonarodzeniowa zbliża ludzi, niosąc za sobą dobro, miłość i szacunek do drugiego człowieka.

Jasełka to historia, która narodziła się ponad dwa tysiące lat temu i dała początek naszej erze. To historia, która mieszka w sercach i jest wciąż żywa, o czym przekonują nas co roku inscenizacje bożonarodzeniowych przedstawień.

*Chodźcie no bliżej,
kochane dzieci!
Patrzcie! Tu gwiazda nad
szopką świeci,
Ona to, złącząc niebieskie
stopy,
Wiodła trzech królów
do biednej szopy;
Śpiących pasterzy blaskiem
zbudziła,
Do stóp Jezuska
zaprowadziła,
A teraz stoi i jasno świeci,
Więc pódźcie tutaj, kochane
dzieci!*

(Artur Oppman)

*Wstańcie, pastuszki,
jasność nad wami
Sieje gwiazdeczka złotem
i skrami,
Rzuca promienie
pod bosa stopy,
Wskazuje drogę
do Bożej szopy.*

(Szopka warszawska,
Artur Oppman)

„Jak Nowy Rok jasny i chłodny – cały roczek pogodny i płodny”

Nowy Rok w polskiej tradycji to szczególny dzień. To właśnie ten dzień, a nie sylwestra, spędzano uroczyście, przygotowując świąteczne obiady dla rodziny, gości, ale także i kołędników.

Ostatni zaś wieczór starego roku przypominał nieco Wigilię, choć nie był aż tak uroczysty i bogaty w obrzędy. Nie obowiązywał też post, wręcz przeciwnie – starano się, aby na suto zastawionym stole nie brakowało niczego. W niektórych regionach, m.in. na Podlasiu nazywano ten wieczór „tłustą wigilią”. Spędzano go w domach, w gronie rodziny, sąsiadów i znajomych, bo jak

pisał Zygmunt Gloger w *Encyklopedii staropolskiej*, „(...) Nikt nie spędza tej chwili samotnie. Zbierają się na ten wieczór rodziny, bliżej sąsiadujące na wsi, kółka przyjaciół w miastach, gromadzi się młodzież wiejska u ludu, aby przy jasnym ognisku zakończyć rok stary”. Czas upływał na rozmowach, wróżbach i raczeniu się przygotowanymi smakołykami.

Zdecydowanie bardziej uroczyście, podniosłe, ale też radośnie świętowano Nowy Rok – obchodzony w oktawę po narodzeniu Chrystusa. O ile sylwester był dniem dla Polaków wyciszonym w kulturze tradycyjnej, to wręcz z niepokojem wyczekiwano, co też ten nowy, latosi rok przyniesie. W sylwestrową noc i o północy młodzi chłopcy trzaskali biczami, strzelali z batów, uderzali kijami o płoty, by wygonić stary i przywitać Nowy Rok. To, co mamy w tej chwili – huk korków szampana – to nic innego jak w przeszłości chłopcy wybijający biczami i kijami.

Ciekawostki dotyczące świętowania Nowego Roku

Choć zabawy sylwestrowe zaczęto organizować dopiero od końca XIX wieku, to jednak ludzkość od najdawniejszych czasów świętowała początek Nowego Roku.

Kalendarz oparty na roku słonecznym, czyli okresie, w którym Ziemia obiega Słońce, znano już w starożytnej Mezopotamii i Egipcie. Egipcjanie za początek roku uznawali 21 września, gdy na niebie pojawiała się czczona przez nich gwiazda Syriusz. W innych zaś kulturach uznawano zwykle za początek roku wiosenne zrównanie dnia z nocą, ponieważ wtedy budzi się do życia przyroda. W tym sensie nasze polskie obyczaje np. topienie marzanny można by uznać za noworoczne.

Pierwszy miesiąc roku poświęcony był w starożytnym Rzymie Marsowi i rozpoczynał się 1 marca. Miesiące miały na przemian 30 i 31 dni. Ce-

sarz Oktawian August nazwał swym imieniem szósty miesiąc następujący po miesiącu poświęconemu Juliuszowi Cezarowi (dawniejsze, wywodzące się z łaciny miesiące, pozostały w językach romańskich i germańskich). Nie chciał być gorszy od Cezara, toteż wydłużył swój miesiąc do 31 dni. Odbiło się to na długości ostatniego miesiąca – lutego, który od tej pory i tak miał 30 dni tylko w lata przestępne. Teraz luty ma 28 – 29 dni.

Jeśli idzie o starożytny Rzym, to z datą 1 stycznia wiązało się od II w. p.n.e. jedno wydarzenie, mianowicie obejmowali wówczas władzę konsulowie, najważniejsi urzędnicy republi-

Kołędnik

ki. I chociaż czas liczono od roku założenia Rzymu, to urzędowe dokumenty datowano zwykle kadencjami poszczególnych konsulów. 1 stycznia jako początek kadencji miał więc duże znaczenie praktyczne.

W naszym chrześcijańskim świecie najważniejsze znaczenie miało wyznaczenie daty Narodzenia się Jezusa Chrystusa na dzień 25 grudnia. Datę taką przyjęto oficjalnie na soborze w Nicei w 325 roku. W niektórych miejscach zaczęto ten

Pierwszy dzień roku był dniem odwiedzin i składania sobie życzeń. W tym dniu tradycja polska nakazywała, aby drzwi domu były otwarte, by radość i szczęście mogły wejść do środka. Na stole leżał bochen chleba, by przez cały rok go nie zabrakło. Chleb ten, jak pisze Zygmunt Gloger, „wraz z solą, przysłonięty bielonym ręcznikiem, służyć (miał) na powitanie i posiłek dla gościa i ubogiego”. Stół przykryty był białym obrusem z lnu, bo len jest symbolem życia. Witając się w Nowy Rok, obсыpywano się owsem, by zapewnić sobie obfitość plonów w nadchodzącym roku. Każdy życzył sobie nawzajem jak najczęściej szczęścia, obfitości, dostatku, zdrowia. W przeszłości Polacy przywiązywali wielką wagę do noworocznych życzeń – uważano, że szczerze życzenia, składane osobiście na pewno się spełnią. Składając życzenia

gospodarz zapraszał na noworoczny obiad. Pilnowano, by w domach w ten dzień panowała zgoda i radość, nie mogło też zabraknąć niczego w kuchni, wierzono bowiem, że zgodnie z przysłowiem, „jaki Nowy Rok, taki cały rok”. Po wsiach wędrowali noworoczni kołędnicy (patrz str. 16). W niektórych regionach obdarowywano się ciastem obzędowym, tzw. nowym latkiem, które po dzień dzisiejszy wypiekane jest na Kurpiach. Wieszano je w domu, aby zapewniały szczęście i pomyślność w nowym roku.

Przez 12 pierwszych dni stycznia pilnie obserwowano niebo, by wywróżyc pogodę na kolejne miesiące roku. Najważniejszy w tych obserwacjach był jednak pierwszy dzień – Nowy Rok, w którym wróźono o przyszłych plonach. Wróźby te przetrwały w znanych do dziś przysłowiach:

Archiwalna świąteczna karta pocztowa z 1901 roku

*Na Nowy Rok pogoda,
będzie w polu uroda.*

*Noworoczna pogoda
słońcu w lecie sił doda.*

*Gdy w styczniu deszcz leje,
złe robi nadzieje.*

dzień uważać za początek roku. Wielu teologów twierdziło jednak, że początek roku należy przesunąć na dzień Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie czyli na 25 marca. Tak np. sugerował Dionizy Mały – mnich, który w VI wieku obliczał dokładną datę narodzin Chrystusa. Rozpowszechniło się także liczenie Nowego Roku od Wielkanocy (mimo że była świętem ruchomym). W średniowieczu panował więc pod tym względem duży bałagan. W państwie Karola Wielkiego (VIII-IX wiek) jako początek roku przyjmowano dzień Bożego Narodzenia, a w tym samym czasie w Anglii – Wielkanoc.

Największe jednak zamieszanie panowało we Francji. I tam właśnie najwcześniej wprowadzono obecny zwyczaj

rozpoczynania roku 1 stycznia. Król Francji Karol IX (brat króla Henryka Walezkiego) wydał w tej sprawie edykt w 1563 roku. Wybrał datę kompromisową, która nie faworyzowała żadnej z dzielnic kraju. Pomysł ten dość opornie przyjmował się w Europie. Rosja zaczęła obchodzić Nowy Rok 1 stycznia od 1700 roku, Anglia dopiero od 1752 roku. Wszędzie zresztą traktowano tę datę jako administracyjną, a jej świętowanie zaczęło organizować dopiero na przełomie XIX i XX wieku. (Oprac. Wiarapl.pl)

Szczęśliwego Nowego Roku!

rodzina
MIESIĘCZNIK KATOLICKI

Wydawca: Społeczne Towarzystwo Polskich Katolików. Instytut Wydawniczy im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: ul. Czardasza 18, 02-169 Warszawa, tel./fax (22) 868-32-47. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Adres internetowy: redakcja@polkat.com.pl
Skład i druk: Fotokład sc.

Nakład: 1250 egz.

Polskie tradycje: Idą kolędnicy...

Znany w Polsce od XVI wieku bożonarodzeniowy zwyczaj chodzenia od domu do domu kolędników: z gwiazdą, szopką czy turokiem, spotykany jest jeszcze na wsiach południowej Polski. Tradycyjnie kolędnicy wyruszali z życzeniami pomyślności w nadchodzący Nowy Rok i chodzili do święta Trzech Króli. W zamian za życzenia przyjmowane jako pomyślina wróżba powodzenia, gospodarze obdarowywali kolędników świętecznymi smakołykami lub wykupywali się drobnymi datkami. Nawet najbardziej nie skapli grosza.

Na Ten Nowy Rok!

*Żeby się Wam darzyło, żeby się Wam szczęściło,
Żebyście byli szanowani, żebyście byli miłowani -*

*Niech Pan Bóg zdrowia użyczy, a w życiu samych słodyczy,
Żebyście nie zbiednieli i trochę spokornieli -*

Na Ten Nowy Rok!

Na Ten Nowy Rok!

Znany w Polsce od XVI wieku bożonarodzeniowy zwyczaj chodzenia od domu do domu kolędników: z gwiazdą, szopką czy turokiem, spotykany jest jeszcze na wsiach południowej Polski. Tradycyjnie kolędnicy wyruszali z życzeniami pomyślności w nadchodzący Nowy Rok i chodzili do święta Trzech Króli. W zamian za życzenia przyjmowane jako pomyślina wróżba powodzenia, gospodarze obdarowywali kolędników świętecznymi smakołykami lub wykupywali się drobnymi datkami. Nawet najbardziej nie skapli grosza.

(fot. : Album Polski Rok. Wyd. Świat Książki, Warszawa 2009)

*Żeby Wam dziątek przybyło, a w domu było miło.
Mieście buzie rumiane, trochę grosza zebrane -*

*Bądźcie co roku młodszy, nie dajcie się starości.
Tańczcie od nocy do rana, nie pijcie za dużo szampana!*

*Kochajcie się jak anioły w Niebie, biednemu przyjdźcie w potrzebie.
Podajcie sobie ręce. Pokłońcie się Bogu w podzięce -*

Na Ten Nowy Rok!

Witając Nowy Rok!

*Witając Nowy Rok!
(m.)*

2020

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
1. Ś. NOWY ROK BOŻEJ RODZ. MARYI 2. C. Grzegorza, Bazylego 3. P. Danuty, Zdzisława 4. S. Anieli, Eugeniusza 5. N. Szymona, Edwarda 6. P. OBJAWIENIE PAŃSKIE Kacpra, Melchiora, Baltazara 7. W. Juliana, Lucjana 8. Ś. Seweryna, Teofila 9. C. Juliana, Marceliny 10. P. Jana, Wilhelma 11. S. Honoraty, Matyldy 12. N. CHRZTU PAŃSKIEGO 13. P. Weroniki, Bogumili 14. W. Hilarego, Feliksa 15. Ś. Franciszka, Pawła 16. C. Marcelego, Włodzimierza 17. P. Jana, Antoniego 18. S. Rozp. Tyg. M. o Jedn. Chrz. 19. N. Henryka, Marty 20. P. Sebastiana, Fabiana 21. W. Dzień Babci 22. Ś. Agnieszki, Jarosława Dzień Dziadka Dominika, Wincentego 23. C. Rajmunda, Karola 24. P. Tymoteusza, Felicjana 25. S. Zak. Tyg. M. o Jedn. Chrz. 26. N. Pauliny, Polikarpa 27. P. Anieli, Jana 28. W. Juliana, Tomasza 29. Ś. Zdzisława, Franciszka 30. C. Macieja, Martyny 31. P. Jana, Ludwika	1. S. Brygidy, Ignacego 2. N. MATKI BOŻEJ GROMN. OFIAROWANIE PAŃSKIE 3. P. Błażeja, Oskara 4. W. Andrzeja, Weroniki 5. Ś. Agaty, Adelajdy 6. C. Doroty, Pawła 7. P. Ryszarda, Romualda 8. S. Hieronima, Jana 9. N. Apolonii, Nikifora 10. P. Elwiry, Jacka 11. W. Marii, Lucjana 12. Ś. Eulalii, Modesta 13. C. Grzegorza, Katarzyny 14. P. Cyryla, Metodego 15. S. Faustyny, Klaudiusza 16. N. 67. rocznica śmierci bpa F. Hodura 17. P. Aleksego, Zbigniewa 18. W. Szymona, Konstancji 19. S. Konrada, Arnolda 20. C. Leona, Eustacheo 21. P. Eleonory, Piotra 22. S. Marty, Małgorzaty 23. N. Izabeli, Damiana 24. P. Bogusza, Macieja 25. W. Wiktora, Cezarego 26. S. POPIELEC 27. C. Gabriela, Anastazji 28. P. Lecha, Romana 29. S. Augusta, Oswalda	1. N. I WIELKIEGO POSTU 2. P. Heleny, Pawła 3. W. Feliksa, Kunegundy 4. Ś. Kazimierza, Eugeniusza 5. C. Fryderyka, Teofila 6. P. Róży, Wiktora 7. S. Tomasza, Pawła 8. N. II WIELKIEGO POSTU 9. P. Franciszki, Dominika 10. W. Cypriana, Marcelego 11. Ś. Konstatego, Ludostawa 12. C. Grzegorza, Justyny 13. P. Bożeny, Krystyny 14. S. Matyldy, Łazarza 15. N. III WIELKIEGO POSTU 16. P. Hilarego, Izabeli 17. W. Patryka, Zbigniewa 18. Ś. Cyryla, Edwarda 19. C. Św. Józefa Oblubieńca NMP 20. P. Klaudii, Maurycego 21. S. Mikołaja, Benedykta 22. N. IV WIELKIEGO POSTU 23. P. Feliksa, Pelagii 24. W. Katarzyny, Marka 25. S. ZWIASTOWANIE NMP 26. C. Emanuela, Teodora 27. P. Lidii, Ernesta 28. S. Jana, Anieli 29. N. V WIELKIEGO POSTU 30. P. Amelii, Leonarda 31. W. Gwidona, Beniamina	1. Ś. Grażyny, Ireny 2. C. 15. roczn. śmierci św. Jana Pawła II Franciszka, Teodozji 3. P. Ryszarda, Pankracego 4. S. Wacława, Izydora 5. N. NIEDZIELA PALMOWA 6. P. Celestyna, Wilhelma 7. W. Jana, Rufina 8. Ś. Waltera, Dionizego 9. C. WIELKI CZWARTEK 10. P. WIELKI PIĄTEK 11. S. WIELKA SOBOTA 12. N. WIELKANOC 13. P. PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY 14. W. Justyny, Waleriana 15. S. Anastazji, Teodora 16. C. Julii, Benedykta 17. P. Roberta, Rudolfa 18. S. Apoloniusza, Bogustawy 19. N. II WIELKANOCNA 20. P. Sary, Agnieszki 21. W. Anzelma, Feliksa 22. Ś. Łukasza, Leona 23. C. Jerzego, Wojciecha 24. P. Aleksego, Grzegorza 25. S. Marka, Jarosława 26. N. III WIELKANOCNA 27. P. Zyty, Felicji 28. W. Piotra, Ludwika 29. Ś. Katarzyny, Hugona 30. C. Mariana, Katarzyny	1. P. Święto Pracy; św. Józefa 2. S. Atanazego, Zygmunta 3. N. NMP KRÓLOWEJ POLSKI Święto Konstytucji 3 Maja 4. P. Moniki, Floriana 5. W. Ireny, Waidemara 6. Ś. Filipa, Jakuba 7. C. Augusta, Róży 8. P. Stanisława, Wiktora 9. S. Grzegorza, Karoliny 10. N. V WIELKANOCNA 11. P. Franciszka, Miry 12. W. Pankracego, Dominika 13. Ś. Roberta, Serwacego 14. C. Macieja, Bonifacego 15. P. Zofii, Izydora 16. S. Andrzeja, Wieręczysława 17. N. VI WIELKANOCNA 18. P. Eryka, Feliksa 19. W. Piotra, Iwa 20. Ś. Bernardyna, Aleksandra 21. C. Tymoteusza, Wiktora 22. P. Rity, Heleny 23. S. Iwony, Krystyna 24. N. WNIEBOWST. PAŃSKIE 25. P. Grzegorza, Urbana 26. W. Dzień Matki 27. Ś. Augustyna, Juliana 28. C. Jaromira, Justyny 29. P. Urszuli, Magdaleny 30. S. Jana, Karola 31. N. ZEŚLANIE DUCHA Św.	1. P. Dzień Dziecka 2. W. Marcelina, Piotra 3. Ś. Karola, Leszka 4. C. Karola, Franciszka 5. P. Bonifacego, Walerii 6. S. Norberta, Pauliny 7. N. TRÓJCY PRZENAJŚW. 8. P. Wilhelma, Seweryna 9. W. Pelagii, Dominika 10. Ś. Bogumila, Małgorzaty 11. C. BOŻE CIAŁO 12. P. Jana, Onufrego 13. S. Antoniego, Lucjana 14. N. Elwiry, Walerego 15. P. Jolanty, Wita 16. W. Aliny, Justyny 17. Ś. Laury, Alberta 18. C. Elżbiety, Marka 19. P. Gerwazego, Protazego 20. S. Bogny, Florentyny 21. N. Alicji, Alojzego 22. P. Pauliny, Flawiusza 23. W. Dzień Ojca 24. Ś. Narodz. św. Jana Chrzciciela 25. C. Julii, Wilhelma 26. P. Jana, Pawła 27. S. Władysława, Marii NMP NIEUST. POMOCY 28. N. Leona, Ireneusza 29. P. Św. Apostołów Piotra i Pawła 30. W. Lucyny, Emilii
LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
1. Ś. Haliny, Mariana 2. C. Marii, Urbana 3. P. Jacka, Anatola 4. S. Malwiny, Elżbiety 5. N. Antoniego, Karoliny 6. P. Cyryla, Metodego 7. W. Dominiki, Lucji 8. Ś. Elżbiety, Edgara 9. C. Weroniki, Zenona 10. P. Amelii, Filipa 11. S. Benedykta, Olgi 12. N. Brunona, Jana 13. P. Eugeniusza, Małgorzaty 14. W. Kamila, Marcelego 15. Ś. Henryka, Włodzimierza 16. C. Benedykta, Eustacheo 17. P. Aleksego, Bogdana 18. S. Kamila, Szymona 19. N. Marcina, Wincentego 20. P. Czesława, Hieronima 21. W. Daniela, Wiktora 22. Ś. Marii, Magdaleny 23. C. Sławomira, Apolinarego 24. P. Kingi, Krystyny 25. S. Jakuba, Krzysztofa 26. N. Anny, Joachima, Hanny 27. P. Julii, Natalii 28. W. Wiktora, Innocentego 29. S. Marty, Olafa 30. C. Piotra, Julity 31. P. Ignacego, Lubomira	1. S. 76. rocznica Powstania Warszawskiego 2. N. Marii, Gustawa 3. P. Lidii, Nikodema 4. W. Dominiki, Protazego 5. Ś. Marii, Oswalda 6. C. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE 7. P. Doroty, Kajetana 8. S. Dominika, Emiliana 9. N. Jana, Romana 10. P. Borysa, Wawrzyńca 11. W. Lidii, Zuzanny 12. Ś. Euzebiusza, Klary 13. C. Heleny, Hipolita 14. P. Maksymiliana, Alfreda 15. S. WNIEBOWZIĘCIE NMP 16. N. Joachima, Rocha 17. P. Anity, Jacka 18. W. Heleny, Laury 19. Ś. Bolesława, Juliusza 20. C. Bernarda, Sobiesława 21. P. Jolanty, Piusa 22. S. Marii, Cezarego 23. N. Filipa, Wiktora 24. P. Bartomieja, Jerzego 25. W. Grzegorza, Ludwika 26. Ś. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ 27. C. Moniki, Cezarego 28. P. Adeliny, Aleksego 29. S. Jana, Sabiny 30. N. Róży, Szczęsnego 31. P. Bohdana, Rajmunda	1. W. 81. rocznica wybuchu II wojny światowej 2. Ś. Stefana, Juliana 3. C. Szymona, Izabeli 4. P. Rozalii, Róży 5. S. Doroty, Wawrzyńca 6. N. Beaty, Zachariasza 7. P. Melchiora, Reginy 8. W. NARODZENIE NMP 9. Ś. Piotra, Sergiusza 10. C. Łukasza, Mikołaja 11. P. Jacka, Prota 12. S. Marii, Gwidona 13. N. Eugenii, Aureliusza 14. P. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW. 15. W. MB BOLESNEJ 16. Ś. Edyty, Kornelii 17. C. Roberta, Justyny 18. P. Armii, Stanisława 19. S. Januarego, Konstancji 20. N. Filipiny, Eustacheo 21. P. Mateusza, Hipolita 22. W. Tomasza, Maurycego 23. Ś. Marleny, Bogusława 24. C. Gerarda, Teodora 25. P. Aurelii, Władysława 26. S. Kosmy, Damiana 27. N. Justyny, Wincentego 28. P. Wacława, Marka 29. W. Michała, Rafała, Gabriela 30. Ś. Grzegorza, Hieronima	1. C. Remigiusza, Danuty 2. P. Św. Aniołów Stróżów 3. S. Teresy, Gerarda 4. N. Edwina, Franciszka 5. P. Apolinarego, Faustyny 6. W. Artura, Brunona 7. Ś. NMP RÓŻANCOWEJ 8. C. Brygidy, Pelagii 9. P. Bogdana, Dionizego 10. S. Franciszka, Pauliny 11. N. MACIERZYSTWA NMP 12. P. Maksymiliana, Eustacheo 13. W. Edwarda, Honorata 14. S. Dzień Edukacji Narodowej 15. C. Dzień Dziecka Utraconego Jadwigi, Teresy 16. P. Ambrożego, Florentyny 17. S. Wiktora, Małgorzaty 18. N. Lucyny, Łukasza 19. P. Piotra, Pelagii 20. W. Ireny, Jana 21. Ś. Urszuli, Jakuba 22. C. Filipa, Flawiusza 23. P. Ignacego, Teodora 24. S. Marcina, Rafała 25. N. Darii, Ingi 26. P. Ewarysta, Lucjana 27. W. Sabiny, Wincentego 28. Ś. Szymona, Tadeusza 29. C. Michała, Wioletty 30. P. Przemysława, Zenobii 31. S. Krzysztofa, Urbana	1. N. Wszystkich Świętych 2. P. DZIEN ZADUSZNY 3. W. Sylwii, Huberta 4. Ś. Karola, Olgierda 5. C. Elżbiety, Sławomira 6. P. Leonarda, Feliksa 7. S. Willibrorda, Antoniego 8. N. Wiktora, Seweryna 9. P. Teodora, Ursyna 10. W. Leona, Andrzeja 11. Ś. Święto Niepodległości Marcina, Wiktorii 12. C. Renaty, Witolda 13. P. Benedykta, Stanisława 14. S. Serafina, Wawrzyńca 15. N. Alberta, Leopolda 16. P. Gertrudy, Edmunda 17. W. Grzegorza, Salomei 18. Ś. Romana, Klaudyny 19. C. Elżbiety, Seweryna 20. P. Edmunda, Rafała 21. S. Janusza, Konrada 22. N. CHRYSZUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA 23. P. Felicjy, Klemensa 24. W. Marii, Flory 25. Ś. Katarzyny, Elżbiety 26. C. Leonarda, Konrada 27. P. Wirgiliusza, Waleriana 28. S. Stefana, Zdzisława 29. N. I ADWENTU 30. P. Andrzeja, Konstatego	1. W. Natalii, Edmunda 2. Ś. Pauliny, Rafała 3. C. Franciszka, Lucjana 4. P. Barbary, Jana 5. S. Sabiny, Krystyna 6. N. II ADWENTU 7. P. Ambrożego, Marcina 8. W. NIEPOK. POZ. NMP 9. Ś. Leokadii, Walerii 10. C. Julii, Marii 11. P. Damazego, Daniela 12. S. Aleksandra, Ady 13. N. III ADWENTU 14. P. Alfreda, Izydora 15. W. Waleriana, Celiny 16. S. Albiny, Zdzisławy 17. C. Olimpii, Łazarza 18. P. Bogusława, Gracjana 19. S. Dariusza, Gabrieli 20. N. IV ADWENTU 21. P. Tomasza, Piotra 22. W. Zenona, Honoraty 23. Ś. Wiktorii, Jana 24. C. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA 25. P. BOŻE NARODZENIE 26. S. DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT Szczepana, Dionizego 27. N. Św. Rodziny 28. P. Młodzianków Męczenników 29. W. Świętej Rodziny 30. Ś. Eugeniusza, Irminy 31. C. Sylwestra, Melanii